

ویروس شغل خود را از دست خواهند داد. بنا به تخمین یکی از پژوهش‌های انجام شده در مرکز آمار و داده‌های هیأت امنای سازمان تأمین اجتماعی و صندوق‌های تابعه حدوداً ۷ میلیون و ۶۴۰ هزار نفر (۳۰ درصد) شاغلان کشور در بخش غیررسمی اشتغال دارند. با این فرض که ۴۰ درصد از نیروی کار غیررسمی در سه دهک پایین درآمدی هستند طبق تخمین ۳ میلیون نفر شاغل بخش غیررسمی بشدت به حمایت اجتماعی نیاز دارند.

اثرپذیری بخش‌های سه گانه اقتصاد از کرونا

شیوع کرونا در جهان و ایران روی تمام بخش‌های اقتصادی اثر منفی داشته است، اما با توجه به ماهیت این بخش‌های اصلی شامل خدمات، صنعت و کشاورزی، میزان خسارت در هر یک از آنها تفاوت دارد. همانگونه که از ابتدا پیش‌بینی می‌شد، کرونا در ابتدا بخش خدمات را که بیش از نیمی از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد؛ هدف گرفت که این خسارت در تعداد شغل‌های از دست رفته بیشتر مشهود است. پس از آن بخش کشاورزی بیشترین تعداد شغل را از دست داده است و در نهایت بخش صنعت قرار گرفته است.

بر اساس گزارش مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، در اردیبهشت ۱۳۹۹ با شیوع بیماری کرونا، بسیاری از فعالیتهای اقتصادی در واحدهای صنعتی تعطیل شد و اشتغالزایی آنها به شدت در خطر افتاده است. بر اساس بررسی‌های انجام شده تا قبل از بازگشایی اصناف کم‌خطر و متوسط ریسک در سطح کشور، در اصناف توزیعی از ۹۵۰ رسته حدود ۱۱۵ رسته فعال و بقیه غیرفعال یا دارای فعالیت اندک بوده‌اند. در اصناف تولیدی نیز از ۹۸۱ رسته، تنها ۸۰ رسته شغلی فعال و بقیه غیرفعال یا دارای فعالیت اندک بوده‌اند. این وضعیت برای اصناف خدماتی و خدمات فنی بسیار نگران‌کننده بود و تقریباً رسته‌های شغلی این دو گروه از اصناف با تعطیلی مواجه هستند. با توجه به محاسبات انجام شده یک کاهش اشتغال موقتی حداقل سه میلیون نفر در اصناف مشاهده می‌شود. در بین گروه‌های چهارگانه اصناف، اصناف توزیعی با ۳۵ درصد کاهش شغل با کمترین کاهش مواجه شده‌اند اما به دلیل سهم بالای

آن در ایجاد اشتغال این کاهش بسیار بالا است. اتاق اصناف ایران؛ ۵۷ گروه صنعتی از کرونا آسیب دیده و در مجموع ماهانه بیش از ۲۶ هزار میلیارد تومان (فقط شامل اجاره و دستمزد حداقلی کارکنان طی دو ماه اول شیوع کرونا) خسارت ایجاد شده است. طبق این محاسبات، در حدود ۱.۴۵ میلیون واحد صنعتی به طور مستقیم از کرونا آسیب دیده‌اند. برآورد شده تا پایان سال جاری، مجموع خسارات وارده حداقل به ۲۰۲.۵ هزار میلیارد تومان برسد. در خصوص تأثیر شرایط جدید بر وضعیت اشتغال و کسب و کار، دولت در قالب یک طرح، حدود ۵۰ عنوان شغل در زیربخش‌های اقتصادی و صنوف تولیدی و خدماتی در قالب ۱۰ رسته فعالیت اصلی دسته‌بندی کرد و مقرر شد تسهیلات ۷۵ هزار میلیارد تومانی برای حفظ اشتغال و تولید به این واحدها اختصاص یابد. این مشاغل و فعالیت‌ها بیش از ۴۰۸ میلیون نفر شاغل (معادل ۲۰.۶ درصد از اشتغال کشور) را دربر می‌گیرند.

کرونا با اصناف چه کرد؟

با شیوع ویروس کرونا حدود یک میلیون و ۴۵۰ هزار واحد صنعتی در ایران به طور مستقیم در معرض آسیب قرار گرفتند. در دوران شیوع کرونا و وضعیت قرنطینه فقط ۳۵۰ هزار واحد صنعتی در گروه محصولات پروتئینی و غذایی و... به فعالیت خودشان ادامه دادند. آمارهای اتاق اصناف ایران، نشان می‌دهد که هر ماه ۶۷ رسته صنعتی یعنی یک میلیون و ۷۰۴ هزار و ۸۵۶ واحد صنعتی بیش از ۲۵ هزار و ۵۳ میلیارد و ۵۴۳ میلیون و ۱۵ هزار تومان ضرر و زیان دیدند. یعنی هر ماه واحدهای صنعتی برای حقوق پرداختی به کارگران خود ۱۱.۷ هزار میلیارد تومان، اجاره واحد صنعتی ۴.۸ هزار میلیارد تومان و هزینه‌های سربار ۸.۵ هزار میلیارد تومان زیان دیدند، این امر باعث شده در این بخش از اقتصاد (۱.۷ میلیون نفر بیکار شوند، این در حالی است که در این حوزه بیش از ۵ میلیون و ۸۶۷ هزار و ۹۷۸ نفر فعال بودند.

بررسی صنوف آسیب دیده صنعتی کشور نشان می‌دهد که بیشترین صنعتی که از شیوع ویروس کرونا آسیب دیده، پوشاک است. به طوری که این صنف پوشاک حدود یک هزار و ۶۲ میلیارد و ۹۷۵ میلیون تومان ضرر کرده است. دومین گروه صنعتی که خسارت سنگین

از شیوع ویروس کرونا دیده خواربار است. میزان خسارت وارده به این گروه صنعتی در هر ماه بیش از ۹۵۹ میلیارد و ۳۳۵ میلیون تومان بوده است. سومین صنف نیز آرایشگری است که بیش از ۷۴۸ میلیارد و ۷۹۰ میلیون تومان زیان دید. مشاوران املاک هم در صدر لیست متضرران هستند. این صنف حدود ۷۲۲ میلیارد و ۱۵۰ میلیون تومان خسارت مالی دیده است. آپاراتی‌های لاستیک نیز بیش از ۵۱۹ میلیارد و ۵۹۵ میلیارد تومان زیان دیده‌اند. مواد غذایی هفتمین صنف در رتبه‌بندی آسیب دیده‌ها قرار دارد. این صنف حدود ۳۱۴ میلیارد و ۴۰۵ میلیون تومان ضرر کرده است.

صنعت دیگری که آسیب دیده، صنعت هوانوردی است. سومین فعالیت که با شیوع کرونا با کاهش درآمد و بیکاری مواجه شد، صنعت گردشگری است. صنعت هتلداری هم از دیگر بخش‌هایی بود که با چالش مواجه است. فعالیت صنایع کارخانه‌ای و استراتژیک هم در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند.

با این حال در میان مشاغل فعال در کشور، کسب و کارهایی وجود داشت که در دوران کرونا بخصوص ماه‌های نخست آن، به دلیل رشد چند ده برابری تقاضا در بازار با رونق بالایی همراه شدند. مشاغلی مانند تولید ماسک، مواد ضدعفونی، دستکش و... که دولت نیز از آنها حمایت کرد و بر همین اساس، در این

کسب و کارهای مذکور بیش از ۴ میلیون و ۸۳۰ هزار شاغل معادل ۳۲،۲ درصد از اشتغال کل کشور را تشکیل می‌دهند

بررسی صنوف آسیب دیده

صنعتی کشور نشان می‌دهد که

بیشترین صنعتی که از شیوع

ویروس کرونا آسیب دیده،

پوشاک است. به طوری که این

صنف پوشاک حدود یک هزار

و ۶۲ میلیارد و ۹۷۵ میلیون

تومان ضرر کرده است

دوره شاهد تغییر کاربری بسیاری از واحدهای تولیدی بودیم. از سوی دیگر برخی از صنایع کشور نیز مانند تولیدکنندگان شوینده، دارو و مواد غذایی به علت رشد بالای تقاضا میزان تولید خود را افزایش دادند و رونق بیشتری پیدا کردند.

تأثیر کرونا بر فعالیت کسب و کارها

پژوهشکده آمار ایران در قالب یک پژوهش و نظرسنجی از فعالان اقتصادی، اثرگذاری شیوع ویروس کرونا بر کسب و کارهای ایرانی را مورد بررسی قرار داده است.

بنابراین گزارش، درخصوص پیش‌بینی تأثیر ویروس کرونا بر میزان تولید کالا یا ارائه خدمات نتایج نشان از کاهش تولید یا ارائه خدمات ظرف سه ماه آینده با ۶۲.۸ درصد دارد. این کاهش تولید در بخش کشاورزی با ۷۳.۶ درصد بیشتر نمود خواهد داشت.

میزان فعالیت کل کسب و کارهای اقتصادی در زمان شیوع کرونا بر اساس نتایج این طرح اینگونه است که ۳۸ درصد کسب و کارها بر اثر کرونا در اسفند و فروردین فعالیت نداشته‌اند که این مقدار در اردیبهشت به ۲۱ درصد رسیده است و در مقایسه با ماه‌های اسفند و فروردین فعالیت کسب و کارها در اردیبهشت ۱۷ درصد افزایش داشته است. همچنین میزان ۲۲ درصد در اسفند و فروردین با تمام ظرفیت به فعالیت خود ادامه داده‌اند که با افزایش ۱۲ درصد به عدد ۳۴ درصد در اردیبهشت ماه رسیده است.

بیشترین تأثیر کرونا بر جنبه‌های مختلف فعالیت کسب و کارهای اقتصادی در بخش‌های خدمات با ۴۱.۱ درصد در اسفند و فروردین و ۳۷.۸ درصد در اردیبهشت بوده است. بیش‌ترین تأثیر کرونا بر جنبه‌های مختلف فعالیت کسب و کارهای اقتصادی در بخش صنعت و معدن با ۴۵.۹ درصد در اسفند و فروردین و ۴۴.۴ درصد در اردیبهشت بوده است. بیشترین تأثیر کرونا بر جنبه‌های مختلف فعالیت کسب و کارهای اقتصادی در بخش کشاورزی با ۶۹.۸ درصد در اسفند و فروردین و ۵۶.۶ درصد در اردیبهشت بوده است.

در مورد تعدیل نیروی کار در کل بخش‌های کسب و کار ۳۰ درصد آنها در اسفند و فروردین حداقل یک نفر را تعدیل کرده‌اند و در اردیبهشت ۷ درصد حداقل یک نفر

